

Natuurdoelanalyses geven richting, maar moeten en kunnen beter

Nu extra natuurmaatregelen nodig om stikstofcrisis te doorbreken

UTRECHT, 26 januari 2024 – Het gaat slecht met de stikstofgevoelige natuur in Nederland. Dat blijkt na toetsing van 70 natuurdoelanalyses door de Ecologische Autoriteit. Veel beschermde natuurgebieden zijn de afgelopen jaren zelfs verslechterd. De overheid moet en kan nu noodmaatregelen nemen om de eigen natuurdoelen nog te kunnen halen. Dat is ook nodig om uit de stikstofcrisis te komen. Voor beter inzicht in de problemen en goede onderbouwing voor aanvullende maatregelen zijn bovendien verbeterde 'natuurdoelanalyses 2.0' nodig. Voor alle maatregelen moet ook gekeken worden naar de omgeving van natuurgebieden. Dat adviseert de Ecologische Autoriteit vandaag in het adviesrapport 'Doen wat moet én kan'.

De Ecologische Autoriteit is ingesteld om te beoordelen of alle beschikbare en juiste informatie gebruikt wordt voor besluitvorming over beschermde natuur. Alle provincies moeten natuurdoelanalyses opstellen waarin zij per stikstofgevoelig Natura 2000-gebied laten zien of de natuurdoelen met de huidige maatregelen worden gehaald, of dat er meer nodig is voor natuurherstel. Deze onderbouwing is nodig voor de maatregelen die later worden opgenomen in provinciale gebiedsprogramma's. De Ecologische Autoriteit heeft inmiddels 70 van de 130 natuurdoelanalyses getoetst. Op basis van de hoofdbevindingen en observaties uit gesprekken met diverse betrokkenen, adviseert ze nu breder over wat nodig is om de natuurdoelen te halen.

Veel natuurgebieden zijn verslechterd, aanvullende maatregelen hard nodig

De Ecologische Autoriteit ziet dat in de afgelopen jaren het nodige is gedaan aan natuurbeheer in de natuurgebieden. Toch blijkt uit de natuurdoelanalyses dat het niet genoeg is om de natuurdoelen te halen. Veel Natura 2000-gebieden zijn verslechterd, of verslechtering kan niet uitgesloten worden. Dit is in strijd met nationale en Europese wetgeving. Ook heeft Nederland sinds de natuur beschermd is te weinig gedaan om goed in beeld te krijgen hoe de natuur ervoor staat.

Het advies spreekt van 'verwaarlozing en achterstallig onderhoud', zowel op gebied van natuurmonitoring als van het nemen van noodzakelijke maatregelen. Vicevoorzitter Harry Webers: "Nederland heeft jarenlang zijn verantwoordelijkheid niet genomen voor onze eigen natuur, die we nota bene zelf hebben aangewezen voor bescherming. We hebben ons als land geen goed rentmeester betoond. We zullen vanaf nu alle zeilen moeten bijzetten om de natuurdoelen alsnog te kunnen halen. Dan ontstaat ook weer ruimte om vergunningen af te geven voor economische ontwikkelingen."

Kijk voor beter inzicht en maatregelen ook naar de omgeving

Belangrijk voor gezonde natuur en natuurherstel zijn een gezonde bodem, schoon water en een schone lucht. In veel gebieden zijn die randvoorwaarden nu niet goed genoeg, blijkt uit de natuurdoelanalyses. De belangrijkste oplossingen voor natuurherstel zijn maatregelen die de stikstofbelasting in de gebieden omlaag brengen en de waterhuishouding verbeteren. De natuurdoelanalyses laten zien dat daarvoor niet alleen gekeken moet worden naar de natuurgebieden zelf, maar ook naar de omgeving.

Webers: "We zien dat beheerders hun best doen voor de natuur binnen hun gebieden. Maar de belangrijkste problemen voor de natuur zijn te veel stikstof en een slechte waterhuishouding. Die worden vaak veroorzaakt buiten de grenzen van de aangewezen natuurgebieden. Dat moet in de natuurdoelanalyses beter in beeld komen. En ook voor de maatregelen zul je in die omgeving aan knoppen

Noot voor de redactie

Op onze website vindt u [alle volledige adviezen](#). Voor vragen over de adviezen en voor interviewerzoeken kunt u contact opnemen met onze perswoordvoerder: 06 57 75 25 52.

moeten draaien. Bijvoorbeeld om de uitstoot en neerslag van stikstof naar beneden te brengen. En om waterkwaliteit en waterpeil te verbeteren voor de natuur.”

De natuurdoelanalyse als instrument is waardevol, maar moet en kan beter

De Ecologische Autoriteit heeft ook de natuurdoelanalyse als middel geëvalueerd. Goede en objectieve informatie in de natuurdoelanalyses is randvoorwaarde voor de kwaliteit van de besluitvorming én voor de gezamenlijke inzet van bestuurders, burgers en ondernemers. Webers: “De natuurdoelanalyses moeten en kunnen nog veel beter, maar ze zijn een waardevol en onmisbaar instrument op weg naar natuurherstel. En daarmee voor het doorbreken van de huidige stikstofimpasse.”

De Ecologische Autoriteit ziet veel kansen voor verbetering van de huidige generatie natuurdoelanalyses. Zo is voor veel gebieden kennis beschikbaar die nu nog niet is benut. Het gaat bijvoorbeeld om bestaande onderzoeken, maar ook om gebiedskennis van natuurbeheerders. In de analyses moet bovendien beter worden gekeken naar de samenhang van de natuurgebieden met hun omgeving, moeten doelen en maatregelen concreter worden geformuleerd en is aansluiting nodig op gebiedsprogramma’s en beheerplannen.

Webers: “Met een gerichte inzet van bestaande kennis en deskundigen kunnen de provincies binnen afzienbare termijn zorgen voor betere natuurdoelanalyses, zeg maar: natuurdoelanalyses 2.0. Het opstellen van de natuurdoelanalyses, advisering daarover en implementatie in de gebiedsprogramma’s vormen samen een iteratief proces. Dat wil zeggen dat we ze stap voor stap steeds beter maken. Dat wisten we eigenlijk al bij de totstandkoming van de Wet stikstofreductie en natuurverbetering en de start van de Ecologische Autoriteit.”

Verbeterde natuurdoelanalyses en gezamenlijke inzet geven perspectief voor de samenleving

De Ecologische Autoriteit is zich sterk bewust van de grote maatschappelijke urgentie van goede en objectieve natuurinformatie als basis voor natuurherstel. Webers: “Met de verbeterde natuurdoelanalyses en effectieve maatregelen ontstaat weer perspectief op herstel van een goede milieukwaliteit. Dat is niet alleen belangrijk voor de natuur, maar ook voor de gezondheid van mensen. En het geeft perspectief op noodzakelijke ontwikkelingen op gebied van woningbouw, energietransitie en duurzaam ondernemen.”

In het advies roept de Ecologische Autoriteit provincies en rijk op om samen, als één overheid, de schouders eronder te zetten. Webers: “Nederland staat voor grote opgaven, ook op het vlak van natuur, stikstof, water en klimaat. De samenleving heeft daarbij overheden nodig die hun eigen verantwoordelijkheid nemen én effectief samenwerken. Alleen als ze als één overheid opereren. En als iedereen doet wat moet én kan, lukt het om de doelen te halen.”

Samenvattend roept de Ecologische Autoriteit de overheid op om op volle kracht door te gaan met de gebiedsgerichte aanpak. “Zo krijgen we beter zicht en zekerheid op natuurherstel. Dat is ook de enige manier om uiteindelijk uit de stikstofimpasse te komen. En het is belangrijk voor een gezonde en duurzame toekomst voor ons allemaal.”

Over de Ecologische Autoriteit

De Ecologische Autoriteit is een onafhankelijk adviesorgaan met als taak om te beoordelen of de juiste ecologische informatie gebruikt wordt bij de onderbouwing van plannen voor natuurherstel, zoals natuurdoelanalyses en gebiedsprogramma’s. Elk advies van de Ecologische Autoriteit wordt opgesteld door een onafhankelijke werkgroep van deskundigen uit wetenschap en gebiedspraktijk. Kijk voor meer informatie op www.ecologischeautoriteit.nl.

Noot voor de redactie

Op onze website vindt u [alle volledige adviezen](#). Voor vragen over de adviezen en voor interviewerzoeken kunt u contact opnemen met onze perswoordvoerder: 06 57 75 25 52.